

Documente internaționale care definesc noțiunea de "refugiat"

A. Primele documente (1921 - 1946)

1. La începutul secolului 20, problema refugiaților a devenit de interes pentru comunitatea internațională care, din motive umanitare, a început să își asume responsabilitatea de a proteja și asista refugiații.

2. Modelul acțiunii internațional e în numele și în beneficiul refugiaților a fost stabilit de Liga Națiunilor și a fost consacrat prin adoptarea unei serii de acorduri internaționale. Aceste documente sunt menționate în Articolul 1.A (I) al Convenției din 1951 referitoare la statutul refugiaților (vezi paragraful 32 de mai jos).

3. Definițiile din aceste documente raportează fiecare categorie de refugiați la originea lor națională, la teritoriul pe care l-au părăsit și la lipsa protecției diplomatice din partea țării de origine. Acest fel de definiție "pe categorii" a condus la o interpretare simplă și nu a creat dificultăți în a stabili cine era refugiat.

4. Deși în prezent puține persoane cuprinse în termenii primelor documente ar putea cere o determinare formală a statutului de refugiat, astfel de cazuri pot surveni, totuși, ocazional. Acestea sunt tratate în capitolul II, A. Persoanele ce se încadrează în definițiile prevăzute în documentele internaționale anterioare Convenției din 1951 sunt considerate de obicei "refugiați statutari".

B. Convenția din 1951 privind statutul refugiaților

5. Imediat după cel de-al doilea Război mondial, deoarece problema refugiaților nu a fost rezolvată, s-a simțit nevoia unui nou document internațional pentru a defini statutul juridic al refugiaților. În locul acordurilor ad-hoc adoptate în legătură cu categorii specifice de refugiați, s-a optat pentru un document care să cuprindă o definiție generală a refugiatului. Convenția privind statutul refugiaților a fost adoptată de o Conferință a Plenipotențiarilor Națiunilor Unite la 28 iulie 1951, și a intrat în vigoare la 21 aprilie 1954. În următoarele paragrafe ea este numită "Convenția din 1951".

C. Protocolul din 1967 privind statutul refugiaților

6. Conform definiției generale conținută în Convenția din 1951, un refugiat este o persoană care: "În urma unor evenimente petrecute înainte de 1 ianuarie 1951 și a unei temeri bine întemeiate de a fi persecutată ... se află în afara țării a cărei cetățenie o are..."

7. Data limită de 1 ianuarie 1951 a fost fixată potrivit dorinței guvernelor, în momentul elaborării Convenției, pentru a limita obligațiile lor la situații ale refugiaților ce erau cunoscute ca existente la vremea aceea sau la cele ce ar putea apărea ulterior dar cauzate de evenimente ce deja se produsese.

8. Cu trecerea timpului și odată cu apariția a noi probleme ale refugiaților, s-a simțit nevoia crescândă de a face aplicabile prevederile Convenției din 1951 la aceste noi categorii de refugiați. Ca rezultat, a fost elaborat Protocolul privind statutul refugiaților. După analizarea sa de către Adunarea Generală a Națiunilor Unite, acesta a fost deschis aderării la 31 ianuarie 1967 și a intrat în vigoare la 4 octombrie 1967.

9. Prin aderarea la Protocolul din 1967, statele se angajează să

aplice prevederile de fond ale Convenției din 1951 refugiaților ce se încadrează în definiția dată de Convenție, dar fără a ține cont de data limită de 1 ianuarie 1951. Deși este legat în acest fel de Convenție, Protocolul este un document independent la care statele pot adera chiar dacă nu sunt părți la Convenție.

10 . În următoarele paragrafe, Protocolul privind statutul refugiaților va fi numit "Protocolul din 1967".

D. Principalele prevederi ale Convenției din 1951 și ale Protocolului din 1967

12. Convenția din 1961 și Protocolul din 1967 conțin trei tipuri de prevederi:

(i) Prevederi ce dau o definiție generală a persoanelor care sunt și care nu sunt refugiați precum și a celor care au fost refugiați dar au încetat de a mai fi. Discutarea și interpretarea acestor prevederi constituie esența prezentului manual ,ce este destinat a-i orienta pe cei a căror sarcină este să determine statutul de refugiat.

(ii) Prevederi ce definesc statutul juridic al refugiaților precum și drepturile și obligațiile acestora în țara de refugiu. Deși aceste prevederi nu au o influență în procesul de determinare a statutului de refugiat, autoritatea căreia i s-a încredințat acest mandat trebuie să le cunoască, deoarece deciziile sale pot avea consecințe deosebit de importante pentru persoana interesată sau familia sa.

(iii) Alte prevederi ce se referă la implementarea acestor documente din punct de vedere administrativ și diplomatic. Articolul 35 al Convenției din 1951 și Articolul 11 al Protocolului din 1967 conțin un angajament al statelor părți de a coopera cu Biroul Înaltului Comisariat al Națiunilor Unite pentru

Refugiați în exercitarea funcțiilor sale și, în special, de a-i facilita îndatoririle sale de supraveghere a aplicării acestor documente.

Documente utile:

-
BIROUL ÎNALTULUI COMISARIAT AL NAȚIUNILOR UNITE PENTRU REFUGIAȚI - Manual referitor la proceduri

§
i criteriile de determinare a statutului de refugiat în baza Conven
t
iei din 1951

§
i a Protocolului din 1967 privind statutul refugia
t
ilor, Reeditare, Geneva, ianuarie 1992 poate fi găsit aici

-
Statutul și regimul refugiaților în România poate fi găsit aici

